**Europos Parlamentas**
2024-2029

**PRIIMTI TEKSTAI**

# P10_TA(2026)0183

## Išsamios dirbtinio intelekto strategijos teikiamos galimybės ir keliami iššūkiai ES prekybai

### 2026 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl išsamios dirbtinio intelekto strategijos teikiamų galimybių ir keliamų iššūkių ES prekybai (2025/2112(INI))

*Europos Parlamentas*,

– atsižvelgdamas į 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1689, kuriuo nustatomos suderintos dirbtinio intelekto taisyklės ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 300/2008, (ES) Nr. 167/2013, (ES) Nr. 168/2013, (ES) 2018/858, (ES) 2018/1139 ir (ES) 2019/2144 ir direktyvos 2014/90/ES, (ES) 2016/797 ir (ES) 2020/1828 (Dirbtinio intelekto aktas)[1],

– atsižvelgdamas į 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas)[2],

– atsižvelgdamas į 2023 m. rugsėjo 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2023/1781, kuriuo nustatoma Europos puslaidininkių ekosistemos stiprinimo priemonių sistema ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/694 (Lustų aktas)[3],

– atsižvelgdamas į 2024 m. balandžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1252, kuriuo nustatoma saugaus ir tvaraus ypatingos svarbos žaliavų tiekimo užtikrinimo sistema ir kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 168/2013,

---

1 OL L, 2024/1689, 2024 7 12, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj.
2 OL L 119, 2016 5 4, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj.
3 OL L 229, 2023 9 18, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1781/oj.

(ES) 2018/858, (ES) 2018/1724 ir (ES) 2019/1020[4] (Ypatingos svarbos žaliavų aktas),

– atsižvelgdamas į 2026 m. vasario 4 d. Vašingtone vykusio ministrų susitikimo ypatingos svarbos žaliavinių mineralų klausimu rezultatus ir į vykstantį ES ir JAV bendradarbiavimą siekiant įvairinti ir stiprinti saugias, tvarias svarbiausiųjų žaliavų tiekimo grandines, būtinas ES konkurencingumui, pažangiosioms technologijoms ir atsparumui pasaulinėse rinkose,

– atsižvelgdamas į 2019 m. kovo 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2019/452, kuriuo nustatoma tiesioginių užsienio investicijų į Sąjungą tikrinimo sistema[5],

– atsižvelgdamas į 2023 m. lapkričio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2023/2675 dėl Sąjungos ir jos valstybių narių apsaugos nuo trečiųjų valstybių taikomos ekonominės prievartos[6],

– atsižvelgdamas į 2021 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/821, nustatantį Sąjungos dvejopo naudojimo prekių eksporto, persiuntimo, susijusių tarpininkavimo paslaugų, techninės pagalbos ir tranzito kontrolės režimą[7] (Dvejopo naudojimo prekių reglamentas),

– atsižvelgdamas į 2025 m. lapkričio 19 d. Komisijos komunikatą „Duomenų sąjungos strategija. Prieigos prie DI reikalingų duomenų atvėrimas“ (COM(2025)0835),

– atsižvelgdamas į 2024 m. sausio 24 d. Komisijos komunikatą „Europos ekonominio saugumo didinimas. Penkios naujos iniciatyvos“ (COM(2024)0022),

– atsižvelgdamas į 2025 m. gruodžio 3 d. Komisijos ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai bendrą komunikatą „ES ekonominio saugumo stiprinimas“ (JOIN(2025)0977),

– atsižvelgdamas į 2025 m. birželio 5 d. Komisijos ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai bendrą komunikatą „Europos Sąjungos tarptautinė skaitmeninė strategija“ (JOIN(2025)0140),

---

4 OL L, 2024/1252, 2024 5 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj.

5 OL L 79 I, 2019 3 21, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/452/oj.

6 OL L, 2023/2675, 2023 12 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2675/oj.

7 OL L 206, 2021 6 11, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/821/oj.

– atsižvelgdamas į 2025 m. balandžio 9 d. Komisijos komunikatą dėl DI žemyno veiksmų plano (COM(2025)0165),

– atsižvelgdamas į 2025 m. spalio 8 d. Komisijos komunikatą „DI taikymo strategija“ (COM(2025)0723),

– atsižvelgdamas į 2024 m. rugsėjo 9 d. Mario Draghi pranešimą dėl Europos konkurencingumo ateities (M. Draghi pranešimas),

– atsižvelgdamas į 2024 m. balandžio 10 d. Enrico Lettos pranešimą „Daug daugiau nei rinka“ (E. Lettos pranešimas),

– atsižvelgdamas į savo 2025 m. liepos 9 d. rezoliuciją dėl gaminių saugos ir atitikties teisės aktų reikalavimams e. prekybos ir importo iš ES nepriklausančių šalių kontekste[8],

– atsižvelgdamas į savo 2025 m. lapkričio 13 d. rezoliuciją dėl Tarybos sprendimo dėl Europos Sąjungos ir Singapūro Respublikos susitarimo dėl skaitmeninės prekybos sudarymo projekto[9],

– atsižvelgdamas į pagrindinį Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) vaidmenį puoselėjant taisyklėmis grindžiamą daugiašalę prekybos sistemą ir į jos svarbą diegiant besiformuojančias technologijas, įskaitant dirbtinį intelektą, tarptautinėje prekyboje,

– atsižvelgdamas į PPO taisykles, ypač į nediskriminavimo ir eksporto apribojimų skaidrumo principus,

– atsižvelgdamas į savo Darbo tvarkos taisyklių 55 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Tarptautinės prekybos komiteto pranešimą (A10–0122/2026),

A. kadangi dirbtinis intelektas (DI) yra bendrosios paskirties technologija, keičianti ES prekybą prekėmis, paslaugomis ir duomenų srautus; kadangi DI gali sumažinti informavimo ir reikalavimų laikymosi išlaidas, pakeisti tiekimo grandinės valdymą ir išplėsti skaitmeniniu būdu teikiamas paslaugas; kadangi dėl DI ir technologijų nuosavybės galios dinamikos kyla didelių iššūkių ir suteikiama galimybių keisti ES prekybos konkurencingumą; kadangi ES prekybos politika yra nepaprastai svarbi siekiant užtikrinti holistinę DI išorės strategiją, pagal kurią atvirumas, skaidrumas ir saugumas derėtų su atsparumu ir pagarba pagrindinėms žmogaus teisėms ir būtų remiamos nuspėjamos tarpvalstybinės operacijos; kadangi DI suteikia didelių galimybių didinti muitinio tikrinimo ir rinkos priežiūros veiksmingumą ir saugumą Europos Sąjungoje,

---

8 OL C, C/2026/1436, 2026 3 31, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/1436/oj.

9 OL C, C/2026/1674, 2026 4 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/1674/oj.

kovojant su sukčiavimu, klastojimu ir nesąžiningos prekybos praktika;

B. kadangi sparti DI sklaida ir diegimas prisideda prie struktūrinių pokyčių tarptautinės prekybos paslaugomis organizavimo, geografijos ir valdymo srityse, ir tai daro poveikį konkurencingumui, užimtumui ir vystymuisi; kadangi DI atvirojo kodo sprendimai turi didelių pranašumų, įskaitant mažesnes sąnaudas, didesnį duomenų privatumą diegiant vietos lygmeniu, ir taip prisideda prie sveikos konkurencijos DI srityje didinimo ir priklausomybės nuo ne ES tiekėjų mažinimo; kadangi šie pokyčiai sąveikauja su esamais gamybos pajėgumų, infrastruktūros ir įgūdžių trūkumais ES ir už jos ribų; kadangi norint išlaikyti atvirą, atsparų ir įtraukų tvarios prekybos modelį reikia numatyti nuoseklią ir holistinę strategiją, skirtą DI skatinamiems pokyčiams valdyti; kadangi ES palaikant išorės ekonominius santykius, be kita ko, su partneriais globaliuosiuose Pietuose, turėtų būti remiamas įtraukus DI diegimas ir bendros vertės kūrimas ir kartu skatinamas į žmogų orientuotas modelis, grindžiamas standartizuotosios etikos principu, daugiausia dėmesio skiriant žmogaus orumo užtikrinimui;

C. kadangi tarpvalstybiniai duomenų srautai ir prieiga prie duomenų yra labai svarbūs plėtojant, mokant ir diegiant DI, tačiau juos reikia atidžiai išnagrinėti siekiant užtikrinti, kad ir toliau būtų garantuojama aukšto lygio duomenų, visų pirma neskelbtinų asmens duomenų, pvz., sveikatos duomenų, apsauga; kadangi skaitmeninės prekybos taisyklės vis labiau formuoja DI konkurencingumą, o tai rodo, kad būsimuose prekybos susitarimuose reikia nuostatų dėl bendradarbiavimo reguliavimo srityje ir kad reikia modernizuoti esamus susitarimus; kadangi į žmogų orientuota ES sistema, įtvirtinta Bendrajame duomenų apsaugos reglamente (BDAR) ir Dirbtinio intelekto akte, yra solidus patikimo DI modelis, kuris, jei bus propaguojamas tarptautiniu mastu, gali suteikti konkurencinį pranašumą rinkose, kuriose vertinamas skaidrumas ir pagarba teisėms grindžiamas valdymas; kadangi PPO galėtų būti tinkamas daugiašalių diskusijų dėl dirbtinio intelekto ir prekybos forumas, kuriame būtų sprendžiami konkurencijos iškraipymų, prekybos kliūčių ir reglamentavimo fragmentacijos rizikos klausimai, užtikrinant nuspėjamą, sąžiningą ir teises gerbiančią skaitmeninę prekybą;

D. kadangi įvairiuose sektoriuose, regionuose ir skirtingo dydžio įmonėse DI ir toliau naudojamas nevienodai, o naudą įgyja subjektai, kontroliuojantys duomenis, kompiuterijos pajėgumus ir įgūdžius, dėl to kyla pavojus, kad padidės mažųjų ir vidutinių įmonių (MVĮ) bei įmonių, kurios DI diegia vėlesniu etapu, produktyvumo ir eksporto atotrūkis; kadangi DI grindžiamas prekybos konkurencingumas priklauso nuo prieigos prie duomenų, kompiuterijos pajėgumų, energijos, junglumo, kapitalo ir įgūdžių ir daugeliui šių veiksnių įtakos turi prekybos ir investicijų santykiai; kadangi 2024 m. pirmąjį pusmetį ES pritraukė tik 6 proc. pasaulinių investicijų į DI

startuolius, todėl atsiranda struktūrinė priklausomybė, kuri daro poveikį prekybos santykiams ir Europos strateginiam savarankiškumui; kadangi sąžininga prieiga prie DI infrastruktūros yra labai svarbi tam, kad MVĮ išliktų konkurencingos, nes, palyginti su didelėmis korporacijomis, jos susiduria su didelėmis kliūtimis, įskaitant dideles skaičiavimo išteklių sąnaudas, ribotą prieigą prie duomenų ir techninių specialistų trūkumą;

E. kadangi DI tebėra sparčiai besivystanti technologija; kadangi pernelyg ankstyva arba pernelyg didelė reglamentavimo intervencija gali pakenkti inovacijoms, investicijoms ir konkurencingumui; kadangi labai svarbu laikytis proporcingo, rizika grindžiamo ir inovacijoms palankaus požiūrio;

F. kadangi DI tiekimo grandinė yra iš esmės koncentruota tik keliose šalyse ir regionuose, todėl kyla priklausomybės rizika, susijusi su prieiga prie ypatingos svarbos kompiuterijos pajėgumų, žaliavų ir puslaidininkių; kadangi dėl ypatingos svarbos DI infrastruktūros priklausymo užsienio subjektams didėja užsienio vykdomo manipuliavimo informacija ir kišimosi rizika; kadangi piktnaudžiavimas algoritmais gali pakenkti demokratijai ir padidinti dabartinę geopolitinę įtampą prekybos srityje; kadangi stiprėjanti pasaulinė technologinė konkurencija, kuriai būdingi skirtingi DI valdymo modeliai, tarifų eskalavimas ir ypatingos svarbos technologijų eksporto kontrolė, didina riziką, kad prieiga prie pagrindinių DI išteklių bus naudojama kaip geopolitinis svertas; kadangi dėl tam tikro išorės kišimosi kyla rizika, kad bus susilpninti aukšti ES skaidrumo, atskaitomybės ir pagrindinių teisių apsaugos standartai, taip pakenkiant Sąjungos gebėjimui puoselėti savo vertybes, užtikrinti vienodas sąlygas įmonėms ir apsaugoti piliečius nuo nereguliuojamų DI ir skaitmeninių technologijų rizikos; kadangi ES turėtų toliau ginti šiuos standartus; kadangi ES turėtų stiprinti strateginį savarankiškumą įvairindama tiekimo grandines ir stiprindama bendradarbiavimą su patikimais partneriais, kurie vadovaujasi tomis pačiomis demokratinėmis vertybėmis ir įsipareigojimu vykdyti atvirą ir taisyklėmis grindžiamą prekybą;

G. kadangi DI plėtra ir diegimas priklauso nuo prieigos prie pasaulinių rinkų ir technologijų, kurioms poveikį daro prekybos politikos sistemos; kadangi PPO remia DI plėtrą ir diegimą sudarydama sąlygas atviresnei, skaidresnei ir nuspėjamesnei prekybai DI grindžiamomis prekėmis ir paslaugomis; kadangi prie DI plėtros ir diegimo jau svariai prisidedama esamais PPO susitarimais, įskaitant informacinių technologijų susitarimą, kuriuo mažinamos DI aparatinės įrangos diegimo sąnaudos, Sutartį dėl techninių prekybos kliūčių (TPK), kuria skatinamas reglamentavimo skaidrumas ir tarptautiniai standartai, Bendrąjį susitarimą dėl prekybos paslaugomis, kuriuo sudaromos palankesnės sąlygos prekybai su DI susijusiomis paslaugomis, ir Sutartį dėl intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba, kuria remiamas DI plėtra ir sklaida;

H. kadangi DI dvejopo naudojimo pobūdis ir didėjantis militarizavimas, įskaitant jo naudojimą šiuolaikiniuose konfliktuose, pvz., Rusijos agresijos kare prieš Ukrainą, spartina perėjimą nuo į saugą orientuoto bendradarbiavimo prie DI grindžiamos geoekonominės ir saugumo konkurencijos; kadangi DI valdymas, eksporto kontrolė ir standartai vis dažniau naudojami kaip strateginės įtakos ir galios projekcijos priemonės;

I. kadangi DI gali būti naudojamas ginklų sistemose ir masinio sekimo priemonėse; kadangi dėl tokios praktikos kils didelių etinių ir žmogaus teisių problemų; kadangi Jungtinių Tautų generalinis sekretorius paragino visame pasaulyje uždrausti autonominių mirtinų ginklų sistemas – be žmogaus kontrolės veikiančias ir atimti žmonių gyvybes galinčias mašinas;

***DI siekiant prekybos lengvinimo ir teisės aktų vykdymo užtikrinimo***

1. pripažįsta, kad DI, sumažindamas patekimo į rinką kliūtis ir reikalavimų laikymosi išlaidas, sudarydamas sąlygas įmonėms patekti į rinkas, kurios anksčiau buvo nepasiekiamos, gali paspartinti ES eksportą ir importą, ypač MVĮ naudai, su sąlyga, kad MVĮ turės sąžiningą prieigą prie DI infrastruktūros; ragina Komisiją integruoti patikimo DI konsultavimo paslaugas į portalą „Access2Markets“ ir vieną bendrą prieigą, kad būtų galima orientuotis tarifų, kilmės taisyklių ir reguliavimo reikalavimų srityje; ragina Komisiją pirmenybę teikti MVĮ palankioms DI priemonėms ir užtikrinti, kad skaitmeniniai atitikties sprendimai išliktų paprasti, įperkami ir prieinami;

2. pažymi, kad DI, pagerindamas planavimą ir koordinavimą, gali padėti sumažinti vėlavimus ir išlaidas ES tiekimo grandinėse; ragina Komisiją užtikrinti, kad bepopierė prekyba taptų norma, ir skatinti veiklos vykdytojus ir valdžios institucijas keistis patikima informacija; ragina investuoti į DI grindžiamą logistiką, kuria mažinamos kliūtys uostuose ir koridoriuose, ir remti ekologiškesnę logistiką užtikrinant išmanesnį maršrutų parinkimą ir priežiūrą; ragina Komisiją skatinti atvirojo kodo DI sprendimus, kuriais prisidedama prie didesnės konkurencijos ir mažinama priklausomybė nuo ne ES tiekėjų; pabrėžia, kad skaitmeninimas ir DI grindžiama logistika turėtų lemti didesnį našumą, veiksmingumą ir tiekimo grandinės valdymą, mažesnes prekybos sąnaudas ir mažesnę administracinę naštą;

3. atkreipia dėmesį į galimą DI funkciją stiprinti muitinį tikrinimą esant pertekliniams rinkos pajėgumams ir atsižvelgiant į žmogaus atliekamų patikrinimų apribojimus, kai susiduriama su iššūkiais, kylančiais dėl prekių, visų pirma mažų siuntinių antplūdžio iš Kinijos; ragina Komisiją suteikti išteklių ir įgūdžių rinkos priežiūros institucijoms ir muitinėms, be kita ko, stiprinant valstybių narių bendradarbiavimą ES muitinės duomenų platformoje, siekiant užtikrinti, kad DI naudojimas didintų valdžios institucijų vykdymo

užtikrinimo pajėgumus ir dalijimąsi duomenimis; ragina Komisiją ištirti DI potencialą užtikrinti importuojamų prekių atitiktį ES teisei, stiprinti importuojamų produktų atsekamumą tikruoju laiku ir muitinę kontrolę bei rinkos priežiūrą, diegti saugias ir specialias DI priemones, kad būtų galima sistemingai analizuoti mažų siuntinių duomenis arba užtikrinti produktų atsekamumą visoje tiekimo grandinėje, siekiant kovoti su suklastotomis prekėmis, sukčiavimu muitų srityje, nesąžininga prekybos praktika ir ES nustatytų sankcijų apėjimu; pabrėžia, kad tokios DI sistemos būtų ypatingos svarbos infrastruktūra, todėl turėtų išlikti nepriklausomos ir suverenios; ragina Komisiją užtikrinti, kad šios priemonės griežtai atitiktų atitinkamus ES teisės aktus;

4. pažymi, kad DI gali būti naudinga priemonė įmonėms, muitinėms ir rinkos priežiūros institucijoms, padedanti užtikrinti žmogaus teisių apsaugą sudarant palankesnes sąlygas veiksmingai įgyvendinti ES taisykles, pvz., Įmonių tvarumo išsamaus patikrinimo direktyvą[10], Kovos su miškų naikinimu reglamentą[11] arba ES reglamentą dėl priverčiamojo darbo[12], ir jų laikytis, taip pat užtikrinti vartotojų apsaugą sudarant palankesnes sąlygas veiksmingai įgyvendinti ES taisykles, pvz., dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH), CE ženklinimo ir Bendros gaminių saugos reglamentą[13], ir jų laikytis;

***DI ir struktūriniai pokyčiai prekybos prekėmis ir paslaugomis, prekybos ir darnaus vystymosi srityse***

5. pripažįsta, kad Europos konkurencingumas prekybos prekėmis srityje vis labiau priklausys nuo DI grindžiamo našumo ir kokybės

---

10 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/1760 dėl įmonių tvarumo išsamaus patikrinimo, kuria iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2019/1937 ir Reglamentas (ES) 2023/2859 (OL L, 2024/1760, 2024 7 5, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1760/oj).

11 2023 m. gegužės 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/1115 dėl tam tikrų su miškų naikinimu ir alinimu siejamų biržos prekių ir produktų tiekimo Sąjungos rinkai ir jų eksporto iš Sąjungos, kuriuo panaikinimas Reglamentas (ES) Nr. 995/2010 (OL L 150, 2023 6 9, p. 206, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1115/oj).

12 2024 m. lapkričio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/3015 dėl produktų, pagamintų naudojant priverčiamąjį darbą, uždraudimo Sąjungos rinkoje, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2019/1937 (OL L, 2024/3015, 2024 12 12, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/3015/oj).

13 2023 m. gegužės 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/988 dėl bendros gaminių saugos, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1025/2012 bei Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2020/1828 ir panaikinamos Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/95/EB bei Tarybos direktyva 87/357/EEB, (OL L 135, 2023 5 23, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/988/oj).

gerinimo strateginėse pramonės vertės grandinėse, įskaitant gamybos, automobilių, farmacijos ir energetikos technologijas; ragina Komisiją sistemingai atsižvelgti į šiuos interesus prekybos derybose ir užtikrinti veiksmingą patekimą į rinką, griežtas taisykles dėl netarifinių kliūčių ir vykdytinas nuostatas, kuriomis išlaikomos vienodos sąlygos užkertant kelią nesąžiningai konkurencijai ir su technologijomis susijusiems iškraipymams, kartu pripažįstant ES teisę reguliuoti;

6. pripažįsta, kad DI keičia prekybą skaitmeniniu būdu teikiamomis paslaugomis, nes ekspertinės žinios paverčiamos preke, todėl būtina dėti daugiau pastangų, kad būtų išsaugotas istorinis Europos lyginamasis pranašumas didelės vertės profesinių, techninių ir verslo paslaugų srityje; pabrėžia, kad reaguojant į intensyvesnę pasaulinę konkurenciją prekybos paslaugomis srityje reikia sutelkti investicijas ir pagerinti galimybes gauti finansavimą, kaip nurodyta M. Draghi ir E. Lettos pranešimuose; primygtinai ragina Komisiją mobilizuoti prekybos ir investicijų partnerystes, kad būtų pritrauktas kapitalas bei specialistai ir skatinama Europos įmonių plėtra;

7. atkreipia dėmesį į DI potencialą pertvarkyti darbą ir darbo rinkas visame pasaulyje; įspėja dėl darbo vietų praradimo rizikos, kylančios dėl automatizavimo, prekybos DI grindžiamomis paslaugomis ir ES darbo jėgos didėjančios įgūdžių spragos; todėl pabrėžia, kad atsižvelgiant į šiuos pokyčius reikia priimti strategijas ir atitinkamai pritaikyti darbo jėgą; pažymi, kad DI modelių ir sistemų plėtra ir diegimas turi neigiamų pasekmių aplinkai, įskaitant padidėjusią elektros energijos paklausą ir vandens suvartojimą; ragina Komisiją laisvosios prekybos susitarimų poveikio vertinimuose išanalizuoti, kurie sektoriai, tikėtina, bus paveikti DI, ir įvertinti DI naudojimo poveikį darbuotojų teisėms ir aplinkai;

8. įspėja, kad dėl skaitmeninio atotrūkio kyla rizika, jog partneriai globaliuosiuose Pietuose negalės pasinaudoti DI grindžiamo augimo galimybėmis, ir tai padidins priklausomybę nuo importuojamų modelių; pabrėžia, kad bendradarbiavimas, kuriuo remiamas DI priemonių naudojimas besivystančiose šalyse, turėtų sustiprinti daugiašalę prekybos sistemą ir būti skatinamas per PPO sistemą; ragina Komisiją pasinaudoti skaitmeninės įtraukties nuostatomis prekybos ir darnaus vystymosi skyriuose ir skaitmeninės prekybos susitarimuose, siekiant remti DI diegimą ir našumo didinimą, taip pat skatinti įtraukų ir patikimą DI įgyvendinant specialias tarptautinio bendradarbiavimo programas ir gebėjimų stiprinimo iniciatyvas pagal esamas ES išorės priemones, be kita ko, vykdant mokymo programas ir užtikrinant prieigą prie skaitmeninės ir DI infrastruktūros; ragina Komisiją, kad pagal strategiją „Global Gateway“ pajėgumų stiprinimas būtų orientuotas į atvirojo kodo ir etiškas DI ekosistemas ir vietos pajėgumus, skatinant atsparius, abipusiai naudingus prekybos ir investicinius santykius;

9. pažymi, kad atvirojo kodo DI sprendimai, sudarantys sąlygas skaidriam pakartotiniam naudojimui ir nepriklausomam testavimui, turi didelių pranašumų, įskaitant mažesnes išlaidas ir didesnį duomenų privatumą diegiant juos vietos lygmeniu, prisideda prie sveikos konkurencijos DI srityje didinimo ir padeda mažinti priklausomybę nuo ne ES tiekėjų, ir kartu remiami audituojami, vietos lygmeniu pritaikyti DI sprendimai, sukurti kartu su partneriais globaliuosiuose Pietuose; pabrėžia, kad tokį bendradarbiavimą įtraukus į ES prekybos politiką ir skaitmenines partnerystes galima būtų įvairinti partnerystes, sumažinti priklausomybę nuo kelių nuosavybinių ekosistemų ir sustiprinti ilgalaikius geopolitinius ryšius; ragina Komisiją skatinti atvirojo kodo DI sprendimus, kurie padeda mažinti priklausomybę nuo ne ES tiekėjų; pabrėžia, kad atvirojo kodo bendradarbiavimas turėtų apimti projektus, susijusius su DI naudojimu visuomenės labui, pvz., kova su klimato kaita, perėjimo prie švarios energijos rėmimu, sveikatos priežiūros ir apsirūpinimo maistu saugumo gerinimu;

***Skaitmeninės prekybos valdymas, bendradarbiavimas reguliavimo srityje ir daugiašalės taisyklės***

10. pabrėžia strateginį skaitmeninių partneryščių ir prekybos ir technologijų tarybų su bendraminčiais partneriais, kurie vadovaujasi tomis pačiomis demokratinėmis vertybėmis, aukštais valdymo standartais ir įsipareigojimu vykdyti atvirą ir taisyklėmis grindžiamą prekybą, vaidmenį skleidžiant ES vertybėmis paremtą, į žmogų orientuotą ir rizika grindžiamą požiūrį į dirbtinį intelektą; ragina labiau įtraukti Parlamentą į prekybos ir technologijų tarybas; ragina Komisiją įgyvendinti Tarptautinę skaitmeninę strategiją suderinant pozicijas G7, G20, Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijoje (EBPO) ir Jungtinėse Tautose, taip pat vykdant struktūrinį reguliavimo institucijų tarpusavio bendradarbiavimą, siekiant skatinti pasaulinę aukštų DI saugos ir pagrindinių teisių apsaugos standartų konvergenciją;

11. pabrėžia, kad reikia ginti ir viešinti, visų pirma daugiašaliuose forumuose, ES į žmogų orientuotą DI modelį kaip tarptautinį standartą ir Dirbtinio intelekto aktą kaip lyginamąjį standartą, nes tai gali padėti suderinti skaidrumo ir saugos standartus, kartu išlaikant atvirą ir nuspėjamą prekybą; ragina Komisiją stiprinti bendradarbiavimą DI standartų, technologinių inovacijų ir saugių tiekimo grandinių klausimais su patikimais partneriais ir bendramintėmis šalimis, be kita ko, pasitelkiant dvišales partnerystes ir daugiašalius forumus, ir pirmenybę teikti partneriams, kurie puoselėja demokratines vertybes ir gerbia taisyklėmis grindžiamą tarptautinę tvarką; pažymi, kad dėl pažangių DI sistemų kyla tarpvalstybinių iššūkių, ir ragina Komisiją siekti nustatyti visuotinę minimalią apsaugą nuo didžiausios rizikos, kuri būtų sąveikiojo ir patikimo valdymo pagrindas, visų pirma įgyvendinant tarptautines iniciatyvas, pvz., Pasaulinę DI partnerystę,

EBPO dirbtinio intelekto principus ir UNESCO dirbtinio intelekto etikos sistemą;

12. pabrėžia, kad, be visuotinės minimalaus lygio apsaugos, reikalinga bendraminčių partnerių, kurie pritaria į žmogų orientuotam ES požiūriui, koalicija, kad būtų galima sparčiau įgyvendinti aukštus DI saugos, skaidrumo, atskaitomybės ir pagrindinių teisių standartus, visų pirma vykdant struktūrinį dialogą reguliavimo klausimais, siekiant spręsti ginčus, keistis geriausia patirtimi ir pritaikyti įsipareigojimus atsižvelgiant į technologinę plėtrą; taip pat ragina Komisiją susieti su aukštais saugos ir pagrindinių teisių standartais susijusio reglamentavimo konvergenciją su konkrečių pajėgumų stiprinimu, įskaitant bendras investicijas į saugius ir įperkamus skaičiavimo ir testavimo pajėgumus, specialistų pritraukimo ir įgūdžių partnerystes, kad būtų galima sumažinti strateginę priklausomybę ir sukurti patikimus įgyvendinimo modelius, prie kurių šalys partnerės galėtų prisiderinti, ir taip būtų stiprinamas patikimas DI, kaip atviros ir atsparios skaitmeninės prekybos pagrindas;

13. pabrėžia, kad teisėti ir saugūs duomenų srautai yra labai svarbūs DI grindžiamai prekybai; primena, kad ES skaitmeninės prekybos susitarimai turi atitikti Komisijos horizontaliąsias nuostatas dėl tarpvalstybinių duomenų srautų ir asmens duomenų bei privatumo apsaugos ES prekybos susitarimų skaitmeninei prekybai skirtoje antraštinėje dalyje, nes taip Sąjungai suteikiama galimybė į prekybos susitarimus įtraukti priemones, kuriomis sudaromos palankesnės sąlygos tarpvalstybiniams duomenų srautams, kartu išsaugant asmenų pagrindines teises į duomenų apsaugą ir privatumą, ir pabrėžia, kad taip pat turėtų būti įtrauktos specialios nuostatos dėl bendradarbiavimo DI reguliavimo srityje, sudarant palankesnes sąlygas abipusiam reguliavimo metodų supratimui, ir ragina Komisiją įtraukti tokias nuostatas į visus būsimus skaitmeninės prekybos skyrius ir susitarimus; dar kartą patvirtina, kad apsaugos priemonės, atitinkančios Bendrąjį duomenų apsaugos reglamentą arba lygiaverčius standartus, yra minimalūs ES asmens duomenų perdavimo reikalavimai; ragina pagal skaitmeninės prekybos susitarimus apsaugoti reguliavimo savarankiškumą ir išsaugoti techninę prieigą, kurios reikia reguliavimo institucijoms, kad būtų užtikrintas DI akto vykdymas ir DI sistemų skaidrumas, galimybė atlikti auditą, sąžiningumas, sauga ir atskaitomybė, kartu garantuojant, kad pilietinė visuomenė ir nepriklausomi tyrėjai turėtų prieigą prie sistemų pirminio kodo ir algoritmų;

14. primena ES įsipareigojimą laikytis taisyklėmis grindžiamos daugiašalės prekybos sistemos; pabrėžia, kad PPO turėtų prasmingai prisidėti prie tvirtos, saugios, įtraukios ir patikimos prekybai skirtos DI valdymo sistemos kūrimo, be kita ko, įsteigiant specialią PPO dirbtinio intelekto darbo grupę, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos narių dialogui, dalijimuisi žiniomis ir bendradarbiavimui DI reglamentavimo ir politikos srityse; pabrėžia, kad subalansuotos

elektroninės prekybos taisyklės yra labai svarbios siekiant paskatinti DI grindžiamą prekybą; ragina Komisiją užtikrinti, kad bet kokiu PPO dokumentu dėl elektroninės prekybos būtų užtikrinta politinė erdvė demokratiniam DI valdymui, įskaitant taikytinas darbuotojų ir vartotojų apsaugos priemones; ragina Komisiją skatinti diskusijas dėl DI ir prekybos PPO sistemoje ir remti pasaulinį bendradarbiavimą, nes tai palengvina patikimus duomenų srautus ir skaitmeninę prekybą, taip pat prieigą prie DI grindžiamų paslaugų ir priemonių, ypač besivystančiose šalyse;

15. įspėja, kad kyla rizika, jog dėl skirtingų DI atitikties mechanizmų bus suskaidytos rinkos ir padidintos prekybos sąnaudos; pabrėžia tarptautinio bendradarbiavimo vaidmenį užkertant kelią reglamentavimo fragmentacijai; ragina Komisiją naudoti tarptautinius standartus ir PPO technines prekybos kliūtis (TPK) bei skaidrumo tvarką kaip priemones siekiant užkirsti kelią tam, kad reglamentavimo skirtumai netaptų nepagrįsta prekybos kliūtimi, kartu išsaugant ir panaudojant ES DI valdymo sistemą, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos patikimai skaitmeninei prekybai ir skatinamos vienodos sąlygos patikimam DI visame pasaulyje;

***Ekonominis saugumas ir strateginė priklausomybė DI vertės grandinėje***

16. pabrėžia, kad saugios galimybės gauti pažangiųjų puslaidininkių ir įperkami kompiuterijos pajėgumai yra nepaprastai svarbūs siekiant užtikrinti ES technologinį suverenumą ir konkurencingumą; pažymi, kad kyla rizika, jog Lustų akto ir DI fabrikų darbotvarkės nepakaks dėl fragmentiško įgyvendinimo ir riboto masto; ragina Komisiją paspartinti jų įgyvendinimą, tęsti savo diplomatiją žaliavų srityje ir pasinaudoti prekybos susitarimais, pagrindų ir partnerystės susitarimais su patikimais partneriais, kad būtų galima įvairinti tiekimo grandines ir sumažinti strateginę priklausomybę; atsižvelgdamas į tai, pripažįsta itin svarbų pažangiųjų lustų gamybos ekosistemų vaidmenį bendraminčių šalių partnerių ekonomikoje remiant pasaulinius DI kompiuterijos pajėgumus ir ragina stiprinti bendradarbiavimą su tokiais partneriais puslaidininkių tiekimo grandinės atsparumo srityje; be to, pabrėžia, kad reikia skubiai plėtoti Europos pažangiųjų puslaidininkių gamybą, visų pirma remiant Europos iniciatyvas, pvz., siūlomą Lustų akto peržiūrą (Lustų aktas 2.0); ragina Komisiją parengti aiškesnę strategiją, kaip ES galėtų tapti pagrindine DI ekosistemos veikėja, ir į prekybos susitarimus įtraukti griežtas nuostatas, kad būtų užtikrinta sąžininga prieiga prie ypatingos svarbos technologijų ir žaliavų;

17. mano, kad strateginės partnerystės ypatingos svarbos mineralų tiekimo grandinės atsparumo srityje yra potencialiai prasmingos priemonės siekiant toliau koordinuoti veiksmus su sąjungininkais dėl prieigos prie DI itin svarbių išteklių, įskaitant retųjų žemių elementus ir pažangiąsias puslaidininkių medžiagas; primygtinai pabrėžia, kad ES dalyvavimas turi priklausyti nuo suderinamumo su Ypatingos

svarbos žaliavų akto kriterijais ir ES atviro strateginio savarankiškumo tikslais, padėti mažinti pažeidžiamumą, o ne perkelti priklausomybę; ragina Komisiją užtikrinti, kad bet kokios keliašalės prekybos priemonės, parengtos remiantis tokia partneryste, įskaitant minimalias kainas arba įsipareigojimo pirkti mechanizmus, būtų suderinamos su PPO įsipareigojimais ir tarnautų ES interesams; ragina stiprinti patikimų partnerių dialogą ir bendradarbiavimą, kad būtų apsaugoti tarptautinės prekybos srautai ir sustiprintas su DI susijusių pramonės ekosistemų vientisumas ir atsparumas;

18. įspėja, kad dėl debesijos infrastruktūros koncentracijos ES nepriklausančiose šalyse ES susiduria su išorės jurisdikcijos pažeidžiamumo problemomis; ragina Komisiją pasitelkiant siūlomą Debesijos ir DI plėtros aktą ir Pramonės spartinimo aktą (COM(2026)0100) sukurti laipsniško suverenumo sistemas, pagal kurias pirmenybė būtų teikiama ES įsisteigusiems ypatingos svarbos paslaugų teikėjams vykdant viešuosius pirkimus, kartu užtikrinant atvirą strateginį savarankiškumą, išlaikant nediskriminacinę prieigą bendraminčiams teikėjams, atitinkantiems ES sertifikavimo ir sąveikumo reikalavimus;

19. ragina Komisiją užtikrinti, kad pagal jos ekonominio saugumo doktriną būtų koordinuojamas tiesioginių užsienio investicijų tikrinimas, ypatingą dėmesį skiriant strateginiams skaitmeniniams sektoriams, pvz., DI platformoms, debesijos paslaugoms ir duomenų centrams, eksporto kontrolė, kovos su ekonomine prievarta priemonė ir prekybos apsauga, kaip nuosekli sistema, kuria būtų užkertamas kelias priklausomybės DI srityje suginklinimui; įspėja, kad dėl ypatingos svarbos žaliavų eksporto apribojimų ir didėjančio geopolitinio nepastovumo reikia stiprinti koordinavimą ir vykdymo užtikrinimą, kad būtų apsaugota Europos DI ekosistema; ragina Komisiją pasiūlyti tikslinę Dvejopo naudojimo prekių reglamento peržiūrą, kad būtų išsamiau atsižvelgta į pažangiojo DI aspektą, turint omenyje tai, kad trečiosios valstybės gali jį naudoti saugumo, stebėjimo ar gynybos prietaikose;

20. reiškia susirūpinimą dėl Kinijos pasikartojančių retųjų žemių elementų eksporto apribojimų, kurie labai sutrikdo puslaidininkių įmonėms gyvybiškai svarbias tiekimo grandines, taip pat platesnę DI vertės grandinę; mano, kad Kinijos veiksmai yra nepagrįsti, ir ragina Komisiją atidžiai stebėti padėtį ir tinkamai reaguoti siekiant užtikrinti, kad nebūtų daromas poveikis pasaulio ekonomikai ir tarptautinės prekybos atsparumui;

21. pabrėžia, kad ES turi paspartinti Ypatingos svarbos žaliavų akto įgyvendinimą ir įvairinti tiekimo grandines, kad būtų sustiprintas ekonominis atsparumas; pabrėžia, kad reikia skubiai užtikrinti investicijas į strateginius projektus, patvirtintus pagal Ypatingos svarbos žaliavų aktą, ir į kitus projektus, kuriais siekiama skatinti gavybą, rafinavimą, apdorojimą ir perdirbimą ir prisidedama prie su Kinija susijusios rizikos mažinimo;

°

° °

22. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai ir valstybių narių vyriausybėms bei parlamentams.